

het 'onze Vader'

Het 'onze Vader'...

- maakt bij Matteus deel uit van de zgn. 'Bergrede' (hfst.5 t/m 7);

Het 'onze Vader'...

- maakt bij Matteus deel uit van de zgn. 'Bergrede' (hfst.5 t/m 7);
- traditioneel in de christenheid (ten onrechte) 'het gebed des Heren' genoemd;
 - de Heer zelf bad dit gebed niet, maar léérde het zijn discipelen;

Het 'onze Vader'...

- maakt bij Matteus deel uit van de zgn. 'Bergrede' (hfst.5 t/m 7);
- traditioneel in de christenheid (ten onrechte) 'het gebed des Heren' genoemd;
 - de Heer zelf bad dit gebed niet, maar léérde het zijn discipelen;
- een formulier-gebed dat overal en eindeloos herhaald wordt (> RK rozenkrans!);

Het 'onze Vader'...

- maakt bij Matteus deel uit van de zgn. 'Bergrede' (hfst.5 t/m 7);
- traditioneel in de christenheid (ten onrechte) 'het gebed des Heren' genoemd;
 - de Heer zelf bad dit gebed niet, maar léérde het zijn discipelen;
- een formulier-gebed dat overal en eindeloos herhaald wordt (> RK rozenkrans!);
- centraal in deze studie:
 - in welke context werd dit gebed onderwezen?
 - wat staat er precies in?
 - aan wie is het gericht?
 - wanneer is/wordt dit gebed actueel?

⁵ En wanneer jullie bidden,
zullen jullie niet zijn als de huichelaars...

*lett. hypokrieten
= toneelspelers*

ΚΑΙ	ΟΤΑΝ	ΠΡΟΨΕΥΧΗΘΕ	ΟΥΚ	ΕΣΕΘΕ	ΩΣ	ΟΙ	ΥΠΟΚΡΙΤΑΙ
en	wanneer-ook-maar	dat-jullie-bidden~	niet	jullie-zullen-zijn~	als	de	huichelaars
En	wanneer	gij bidt	niet	zult gij... ..zijn	als	de	huichelaars

5 ... want zij staan graag in de synagogen en in de hoeken van de straten te bidden om zich te tonen aan de mensen...

Jezus richt dit onderwijs aan Israël; Mat.10:5
 • "brood der kinderen [Israëls]"; Mat.15:26
 > niet bestemd voor honden; Mat.7:6)

ΟΤΙ	ΦΙΛΟΥΣΙΝ	ΕΝ	ΤΑΙΣ	ΣΥΝΑΓΩΓΑΙΣ	ΚΑΙ	ΕΝ	ΤΑΙΣ	ΓΩΝΙΑΙΣ	ΤΩΝ
dat	zij-houden-veel-van	in	de	synagogen	en	in	de	hoeken	van-de
want	gaarne	in	de	synagogen	en	op	de	hoeken	der

ΠΛΑΤΕΙΩΝ	ΕΣΤΩΤΕΣ	ΠΡΟΣΕΥΧΕΘΑΙ	ΟΠΩΣ	ΦΑΝΩΣΙΝ	ΤΟΙΣ	ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ
pleinen	˘staande	˘te-bidden˘	zo-dat	˘dat-zij-verschijnen	aan-de	mensen
pleinen	zij staan	te bidden	om	zich... ..te vertonen	aan de	mensen

5 ... want zij staan graag in de synagogen
 en in de hoeken van de straten te bidden
om zich te tonen aan de mensen...

*geen veroordeling van openbaar gebed
 maar van toneelgebed ('voor de bühne')*

ΟΤΙ	ΦΙΛΟΥΣΙΝ	ΕΝ	ΤΑΙΣ	ΣΥΝΑΓΩΓΑΙΣ	ΚΑΙ	ΕΝ	ΤΑΙΣ	ΓΩΝΙΑΙΣ	ΤΩΝ
dat	zij-houden-veel-van	in	de	synagogen	en	in	de	hoeken	van-de
want	gaarne	in	de	synagogen	en	op	de	hoeken	der

ΠΛΑΤΕΙΩΝ	ΕΣΤΩΤΕΣ	ΠΡΟΣΕΥΧΕΘΑΙ	ΟΠΩΣ	ΦΑΝΩΣΙΝ	ΤΟΙΣ	ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ
pleinen	˘staande	˘te-bidden˘	zo-dat	˘dat-zij-verschijnen	aan-de	mensen
pleinen	zij staan	te bidden	om	zich... ..te vertonen	aan de	mensen

5 ... Amen, ik zeg jullie,
zij zijn hun loon aan het verzamelen.

*het loon (de eer) voor hun
 handelen krijgen ze nu...
 straks (van God) hoeven ze
 het niet te verwachten*

ΑΜΗΝ	ΛΕΓΩ	ΥΜΙΝ	ΑΠΕΧΟΥΣΙΝ	ΤΟΝ	ΜΙΣΘΟΝ	ΑΥΤΩΝ
amen	ik-zeg	tot-jullie	zij-zamelen-in	het	loon	van-hen
Voorwaar	Ik zeg	u	zij hebben... ..reeds	_	loon	hun

6 Maar wanneer jullie ook maar bidden,
ga in uw binnenkamer en sluit uw deur...

Gr. TAMEION

Let op de raven, zij zaaien niet
en zij maaien niet,
zij hebben geen voorraadkamer (Gr. TAMEION)
of schuur,
en toch voedt God ze.
-Luc.12:24 NBG51-

CY	ΔΕ	ΟΤΑΝ	ΠΡΟΣΕΥΧΗ	ΕΙΣΕΛΘΕ	ΕΙΣ	ΤΟ	ΤΑΜΕΙΟΝ	ΚΑΙ	ΚΑΙ
jij	echter	wanneer-ook-maar	dat-jij-bidt~	kom-binnen!	tot-in	de	voorraadkamer	van-jou	en
gij	Maar	wanneer	gij bidt	ga	in	_	binnenkamer	uw	_

ΚΛΕΙΣΑΝ	ΤΗΝ	ΘΥΡΑΝ	ΚΑΙ
-sluitende	de	deur	van-jou
sluit	_	deur	uw

6 ... en bidt tot uw Vader
die in het verborgene ziet
en u zal vergelden.

= *geven wat u toekomt*

ΠΡΟΕΥΞΑΙ ΤΩ ΠΑΤΡΙ COY ΤΩ ΕΝ ΤΩ ΚΡΥΠΤΩ ΚΑΙ Ο ΠΑΤΗΡ COY
-bid~! tot-de Vader van-jou degene in het verborgene en de Vader van-jou
en bid tot Vader uw _ in het verborgene en _ Vader uw

Ο ΒΛΕΠΩΝ ΕΝ ΤΩ ΚΡΥΠΤΩ ΑΠΟΔΩΣΕΙ COI
degene |kijkende in het verborgene |(hij)-zal-betalen jou
die ziet in het verborgene zal het... ..vergelden u

7 En jullie zouden bij het bidden
geen omhaal van woorden gebruiken
 zoals degenen van de natiën...

in het Grieks één woord: BATTOLOGEO
 ■ *afgeleid van BATTOS = stotteren*

ΠΡΟΣΕΥΧΟΜΕΝΟΙ	ΔΕ	ΜΗ	ΒΑΤΤΑΛΟΓΗΧΤΕ
<i>biddende~</i>	<i>echter</i>	<i>toch-niet</i>	<i>dat-jullie-zinloze-herhalingen-zullen-gebruiken</i>
bij uw bidden	En	geen	gebruikt... ...omhaal van woorden

7 En jullie zouden bij het bidden
geen omhaal van woorden gebruiken
zoals degenen van de natiën...

opnieuw: een joodse context:

- *hier wordt niet gesproken tot de natiën
maar over de natiën*
- *in contrast tot wie Jezus zich richt*

ΠΡΟΣΕΥΧΟΜΕΝΟΙ	ΔΕ	ΜΗ	ΒΑΤΤΑΛΟΓΗΧΤΕ
<i>biddende~</i>	<i>echter</i>	<i>toch-niet</i>	<i>dat-jullie-zinloze-herhalingen-zullen-gebruiken</i>
bij uw bidden	En	geen	gebruikt... ..omhaal van woorden

7 ... want zij menen dat zij
in hun veelheid van woorden
zullen worden verhoord.

vergl. Prediker 5:2 NBG51

Wees niet overijld met uw mond,
en uw hart haaste zich niet om een woord
voor Gods aangezicht uit te spreken;
want God is in de hemel
en gij zijt op de aarde,
laten daarom uw woorden weinige zijn.

ΔΟΚΟΥΣΙΝ	ΓΑΡ	ΟΤΙ	ΕΝ	ΤΗ	ΠΟΛΥΛΟΓΙΑ	ΑΥΤΩΝ	ΕΙΣΑΚΟΥΣΘΗΣΟΝΤΑΙ
zij-menen	want	dat	in	de	veelheid-van-woorden	van-hen	zij-zullen-verhoord-woorden
zij menen	want	_	door	_	veelheid van woorden	hun	verhoord te zullen worden

8 Wordt hen dan niet gelijk
want jullie Vader weet
welke dingen jullie nodig hebben,
eer jullie Hem vragen.

gebed dient niet om God te informeren

MH	OYN	OMOIΩΘΗΤΕ	ΑΥΤΟΙΣ	ΟΙΔΕΝ	ΓΑΡ	Ο	ΠΑΤΗΡ
toch-niet	dan	dat-jullie-gelijkend-gemaakt-woorden	aan-hen	(hij)-heeft-waargenomen	want	de	Vader
niet	dan	Wordt... ..gelijk	hun	weet	want	_	Vader

ΥΜΩΝ	ΩΝ	ΧΡΕΙΑΝ	ΕΧΕΤΕ	ΠΡΟ	ΤΟΥ	ΥΜΑΣ	ΑΙΤΗΣΑΙ	ΑΥΤΟΝ
van-jullie	van-welke-dingen	nodig	jullie-hebben	vóór	het	jullie	-te-verzoeken	hem
uw	wat	van node	gij... ..hebt	eer	_	gij	bidt	Hem

9 Bidden jullie dan aldus:
 onze Vader die in de hemelen bent,
 laat uw Naam worden geheiligd;

als model

- *niet als 'formulier' (voorbedrukt)*
- *zie de verschillen in weergaven in Matteüs en Lucas >*

ΟΥΤΩΣ	ΟΥΝ	ΠΡΟΣΕΥΧΕΘΕ	ΥΜΕΙΣ
<i>zó</i>	<i>dan</i>	<i>!bidt~!</i>	<i>jullie</i>
aldus	dan	Bidt	gij

Matteüs 6 NBG51

⁹ Onze Vader

die in de hemelen zijt,

uw naam worde geheiligd;

¹⁰ uw Koninkrijk kome;

uw wil geschiede,
gelijk in de hemel
alzo ook op de aarde.

¹¹ Geef ons heden ons dagelijks brood;

¹² en vergeef ons onze schulden, gelijk
ook wij vergeven onze schuldenaren;

¹³ en leid ons niet in verzoeking,

maar verlos ons van de boze.

Lucas 11 NBG51

² Vader,

uw naam worde geheiligd;

uw Koninkrijk kome;

³ geef ons elke dag ons dagelijks
brood;

⁴ en vergeef ons onze zonden,
want ook wijzelf vergeven een
ieder, die ons iets schuldig is;

en leid ons niet in verzoeking.

onze Vader die in de hemelen bent,
laat **UW** Naam worden geheiligd;
laat **UW** Koninkrijk komen,
laat **UW** wil geschieden,
zoals in de hemel, zo ook op aarde.

ONS brood, dat van boven is,
geef **ONS** vandaag;
en vergeef **ONS** onze schulden
zoals wij onze schuldenaars vergeven;
en breng **ONS** niet in verzoeking,
maar redt **ONS** van de boze.

9 Bidden jullie dan aldus:
onze Vader die in de hemelen bent,
 laat uw Naam worden geheiligd;

Jesaja 63:16 (vergl. 64:8)
 U immers bent onze Vader;
 want Abraham weet van ons niet
 en Israel (= Jakob) herkent ons niet;
 U JAHWEH bent onze Vader,
 onze Verlosser (= Goël)
 van oudsher is uw naam.

ΠΑΤΕΡ	ΗΜΩΝ	Ο	ΕΝ	ΤΟΙΣ	ΟΥΡΑΝΟΙΣ
Vader !	van-ons	degene	in	de	hemelen
Vader	Onze	die... ..zijt	in	de	hemelen

9 Bidden jullie dan aldus:
onze Vader die in de hemelen bent,
laat uw Naam worden geheiligd;

= afstand & eerbied
> wij zijn op aarde

ΠΑΤΕΡ	ΗΜΩΝ	Ο	ΕΝ	ΤΟΙΣ	ΟΥΡΑΝΟΙΣ
Vader!	van-ons	degene	in	de	hemelen
Vader	Onze	die... ..zijt	in	de	hemelen

9 Bidden jullie dan aldus:
 onze Vader die in de hemelen bent,
 laat uw Naam worden geheiligd;

Exodus 3:15

Aldus zult u tot de Israëlieten zeggen:
 (...) JAHWEH (...)
 dit is mijn naam voor eeuwig-ig
 en zó wil ik aangeroepen worden
 van geslacht tot geslacht.

ΑΓΙΑΘΗΤΩ

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ

laat-het-geheiligd-worden ! de naam van-jou

worde geheiligd

- naam uw

9 Bidden jullie dan aldus:
 onze Vader die in de hemelen bent,
 laat **uw** Naam worden geheiligd;

Ezechiël 36:23

Ik zal mijn grote NAAM
 die onder de volken onttheilgd is,
 die jullie te midden van hen
 onttheilgd hebt, HEILIGEN;
 en de volken zullen weten,
 dat Ik JAHWEH ben (...)
 wanneer Ik Mij voor hun ogen
 aan jullie de Heilige zal betonen.

ΑΓΙΑΘΗΤΩ

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ

laat-het-geheilgd-worden ! de naam van-jou

worde geheiligd

- naam uw

¹⁰ laat uw Koninkrijk komen,
laat uw wil geschieden,
zoals in de hemel, zo ook op aarde.

zie Daniël 7 >

ΕΛΘΕΤΩ	Η	ΒΑΣΙΛΕΙΑ	ΣΟΥ
↑laat-haar-komen !	het	koninkrijk	van-jou
kome	_	Koninkrijk	uw

Daniël 7

²⁵ Hij (= de 11e hoorn) zal **woorden spreken tegen de Allerhoogste**, en de heiligen van de Allerhoogsten te gronde richten (...) en zij zullen in zijn macht gegeven worden voor een **tijd en tijden en een halve tijd**;

²⁶ dan zal de vierschaar zich nederzetten, en men zal hem de heerschappij ontnemen (...)

²⁷ En **het koningschap**, de macht en de grootheid der koninkrijken onder de ganse hemel zal gegeven worden **aan het volk van de heiligen van de Allerhoogsten...**

10 laat uw Koninkrijk komen,
 laat **uw** wil geschieden,
zoals in de hemel, zo ook op aarde.

zie Openb.12:7-12:

- satan c.s. zullen op aarde worden geworpen nadat de mannelijke Zoon is "weggerukt tot God en zijn troon";
- "Daarom, weest vrolijk hemelen (...)
 Wee de aarde en de zee,
 want de diabolos daalde tot jullie neer (...)
 wetend dat hij een korte periode heeft;
 (12:12)

ΓΕΝΗΘΗΤΩ	ΤΟ	ΘΕΛΗΜΑ	ΣΟΥ	ΩΣ	ΕΝ	ΟΥΡΑΝΩ	ΚΑΙ	ΕΤΙ	ΓΗ
laat-het-worden!	de	wil	van-jou	als	in	hemel	ook	op	aarde
geschiede	_	wil	uw	gelijk	in	de hemel	alzo ook	op	de aarde

11 Geef **ons** brood, dat van boven is, vandaag.

Gr. EPIOUSIOS = OP-ZIJNDE

- komt 1x voor in de Bijbel
- in buiten-bijbelse bronnen ontbreekt het
- opgevat vanuit de etymologie:
brood dat boven is
- vergl. het manna >

TON	ΑΡΤΟΝ	ΗΜΩΝ	ΤΟΝ	ΕΠΙΟΥΣΙΟΝ	ΔΟΣ	ΗΜΙΝ	ΧΗΜΕΡΟΝ
het	brood	van-ons	het	beschikte	geef!	ons	vandaag
_	brood	ons	_	dagelijks	Geef	ons	heden

Psalm 105

40 Zij vroegen,
en Hij deed kwakkelen komen,
met brood uit de hemel verzadigde Hij hen.

41 Hij opende de rots,
en wateren vloeiden...

Openbaring 12

⁶ En **de vrouw vluchtte de woestijn in,**
waar zij ook **een plaats heeft,**
gereed gemaakt van Godswege,
opdat zij haar **daar zouden voeden,**
twaalfhonderd zestig dagen.

Openbaring 13

¹⁶ En het maakt (= het Beest uit het land) dat allen, de kleinen en de groten (...) een merkteken zou worden gegeven op hun rechterhand of op hun voorhoofden,
¹⁷ en zodat **niemand zou kunnen kopen of verkopen,** tenzij hij het merkteken heeft: de naam van het beest of het getal van zijn naam.

¹² en vergeef **ons** onze schulden
zoals wij onze schuldenaars vergeven;

Israël zal in die dagen zelf als natie vergeving
ontvangen; Rom.11:26,27; Jer.31:34

ΚΑΙ	ΔΦΕC	ΗΜΙΝ	ΤΑ	ΟΦΕΙΛΗΜΑΤΑ	ΗΜΩΝ
en	scheld-kwijt!	aan-ons	de	schulden	van-ons
en	vergeef	ons	_	schulden	onze

ΩC	ΚΑΙ	ΗΜΕΙC	ΔΦΗΚΑΜΕΝ	ΤΟΙC	ΟΦΕΙΛΕΤΑΙC	ΗΜΩΝ
als	ook	wij	-(wij)-schelden-kwijt	aan-de	schuldenaars	van-ons
gelijk	ook	wij	vergeven	_	schuldenaren	onze

12 en vergeef **ons** onze schulden
zoals wij onze schuldenaars vergeven;

er wordt vanuit gegaan dat de discipelen de schuldenaars vergeven (zie 6:14,15)

- zij koesteren geen haat tegen hun vijanden en vervolgers (Mat.5:44)

ΚΑΙ	ΑΦΕC	ΗΜΙΝ	ΤΑ	ΟΦΕΙΛΗΜΑΤΑ	ΗΜΩΝ
en	scheld-kwijt!	aan-ons	de	schulden	van-ons
en	vergeef	ons	_	schulden	onze

ΩC	ΚΑΙ	ΗΜΕΙC	ΑΦΗΚΑΜΕΝ	ΤΟΙC	ΟΦΕΙΛΕΤΑΙC	ΗΜΩΝ
als	ook	wij	-(wij)-schelden-kwijt	aan-de	schuldenaars	van-ons
gelijk	ook	wij	vergeven	_	schuldenaren	onze

13 en breng ons niet in verzoeking,
maar redt ons van de boze.

Openbaring 3:10 (tegen ekklesia van Filadelfia):
Omdat u het woord van mijn verduren
bewaart, zal Ik ook u bewaren uit het uur
van verzoeking dat aanstaande is over heel
de bewoonde wereld, om te verzoeken hen
die op de aarde wonen.

ΚΑΙ	ΜΗ	ΕΙΣΕΝΕΓΚΗΣ	ΗΜΑΣ	ΕΙΣ	ΠΕΙΡΑΣΜΟΝ
en	toch-niet	dat-jij-binnen-brengt	ons	tot-in	beproeving
en	niet	leid	ons	in	verzoeking

ΑΛΛΑ	ΡΥΣΑΙ	ΗΜΑΣ	ΑΠΟ	ΤΟΥ	ΠΟΝΗΡΟΥ
maar	red-uit	ons	van-af	de	boosaardige
maar	verlos	ons	van	de	boze

13 en breng **ons** niet in verzoeking,
 maar redt ons van de boze.

dat zál ook gebeuren:

- na "de voleinding van deze aeon"
 vangt "de toekomstende aeon" aan!
- dan zal "de boze" zijn gebonden
 (Openb.20).

ΚΑΙ	ΜΗ	ΕΙΣΕΝΕΓΚΗΣ	ΗΜΑΣ	ΕΙΣ	ΠΕΙΡΑΣΜΟΝ
en	toch-niet	dat-jij-binnen-brengt	ons	tot-in	beproeving
en	niet	leid	ons	in	verzoeking

ΑΛΛΑ	ΡΥΣΑΙ	ΗΜΑΣ	ΑΠΟ	ΤΟΥ	ΠΟΝΗΡΟΥ
maar	red-uit~!	ons	van-af	de	boosaardige
maar	verlos	ons	van	de	boze

13 ... [Want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, tot in de aeonen. Amen.]

deze woorden ontbreken in de belangrijkste handschriften:

- *het is een latere (liturgische) toevoeging*

^R OTI	^R COY	^R ECTIN	^R H	^R BACIAEIA	^R KAI	^R H	^R ΔΥΝΑΜΙΣ	^R KAI	^R H	^R ΔΟΞΑ
dat	van-jou	(zij)-is	het	koninkrijk	en	de	macht	en	de	heerlijkheid
dat	uw	is	De	Koninkrijk	en	De	de kracht	en	De	de heerlijkheid

^R EIC	^R TOYC	^R ΑΙΩΝΑC	^R ΑΜΗΝ
tot-in	de	aeonen	amen
te	–	eeuwigheid	voorwaar